

TEKST 57: Al-Tabari om kaliffen al-Mutawakkils antikristne og antijødiske lovgivning, 850, 853 og 854

5 *Ifølge den muslimske krønikeskriver Muhammad ibn Jarir al-Tabari (838–923) blev kravene overfor kristne og jøder skærpet yderligere under al-Mutawakkil (kalif 847-861).*

I det år 235 [850], beordrede al-Mutawakkil, at de kristne og resten af dhimmierne skulle bære honningfarvede hætter [*taylasah*] og *zunnar*-bælter.¹ De skulle ride på sadler med stighbøjler af træ og to kugler skulle fastgøres til bagsiden af deres sadler. Han pålagde dem at fæstne to knapper på deres koniske hætter [*qalanis / qalansuwa*] - de af dem, der havde disse hætter. Og
10 de skulle være af en anden farve end den *qalansuwa*, der bæres af muslimer. Han krævede desuden, at der blev anbragt to lapper på ydersiden af deres slavers beklædningsgenstande. Disse lappers farve skulle være forskellig fra beklædningsgenstandens farve. En af lapperne skulle bæres foran på brystet og den anden på ryggen. Hver af lapperne skulle måle fire fingre i diameter. Også de skulle være honningfarvet. For enhver af dem, der bar en turban, gjaldt det, at
15 dens farve ligeledes skulle være honningfarvet. Hvis nogen af deres kvinder gik ud, skulle de være indsvøbt i et stort honningfarvet sjal [*izar*]. Han befalede desuden, at deres slaver skulle bære *zunnar* og forbydes at bære det arabiske militærbælte [*manatiq / mintaq*].

Han gav ordre til, at alle deres huse for tilbedelse, bygget efter islams komme, skulle ødelægges, og at en tiendedel af deres hjem skulle konfiskeres. Hvis stedet var rummeligt nok, skulle
20 det omdannes til en moské. Hvis det ikke var egnet til en moske, skulle det gøres til en åben plads. Han befalede, at træbilleder af djævle skulle nagles til dørene til deres hjem for at skelne dem fra muslimers hjem.

Han forbød, at de blev ansat i de offentlige kontorer eller i nogen officiel virksomhed, hvor de kunne have myndighed over muslimer. Han forbød deres børn at studere i muslimske skoler
25 [*katatib*]. Det var heller ikke tilladt for en muslim at undervise dem. Han forbød dem at vise kors på deres Palmesøndag, og han forbød enhver jødisk sang i gaderne. Han gav ordre til, at deres grave skulle nivelleres med jorden, for at de ikke skulle ligne muslimers grave. Og han skrev til alle sine guvernører vedrørende dette:

30 "I Allah den nådige og barmhjertiges navn. [...] [*Der følger en længere redegørelse for muslimske leveregler. Herefter fortsætter al-Mutawakkil:*]

Muslimerne udmærker sig gennem Guds yndest, hvorved Han har valgt dem, og ved den overlegenhed, Han gav dem, fra medlemmer af andre religioner med hensyn til deres retfærdige love, deres fine og retskafne vedtægter og deres tydelige vidnesbyrd. De udmærker sig ved Guds renselse af deres religion, ved hvad Han tillader og forbyder dem, ved Guds bestemmelse
35 om at styrke Sin religion, ved Hans vilje til på afgørende vis at manifestere Sin sandhed, og ved Hans vilje til at fuldende fordele for Sit folk, "så at den, der døde, kunne dø på grundlag af et klart bevis, og den, der levede, kunne leve på grundlag af et klart bevis" [Sura 8:42] og således at

¹ Der er tale om et særligt bælte – *zunnar* (eller *zonnar/zonar*) – der skulle gøre en dhimmi genkendelig som en person med lavere status end muslimer.

Gud kan give sejr og et lykkeligt resultat til de fromme og vanære til de vantro i denne verden og den næste.

5 De troendes leder – må hans held og vejledning komme fra Gud – besluttede, at han ville tvinge alle dhimmier, eliten såvel som menigmand, i hans nærværelse samt i hans nære og fjerne provinser til at fremstille deres hætter [*tayalisah*], som nogle af deres købmænd, sekretærer, deres gamle og unge bærer, af gult klæde. Ingen af dem skal omgå dette.

10 Og de af deres fattige tilhængere, der er under dem, og hvis [økonomiske] situation forhindrer dem i at iføre sig hætter, skal anbringe to stykker stof i samme farve [på deres tøj]. Omkredsen af hvert stykke skal være en komplet håndsbredde, og skal anbringes på samme måde på den ydre kappe, han bærer, for og bag. Og alle [dhimmierne] skal til deres hætter fastgøre knapper, der har en anden farve end hættene. De skal rage op, hvor de er fastgjort, så de ikke klæber og bliver skjult, således at det, der er fastgjort ved indfletning ikke skjules.

15 De skal fastgøre træstighbøjler til deres sadler og udstående sadelknapper til deres sadelbuer. Det skal ikke være dem tilladt at fjerne sadelknapperne fra deres sadelbuer og placere dem længere tilbage på siderne. Det, de gør, skal inspiceres for at sikre, at de troendes leders ordrer udføres i klar overensstemmelse hermed. Inspektøren burde let være i stand til at konstatere overholdelsen [af disse ordre], idet det umiddelbart er synligt.

Deres mandlige og kvindelige slaver og de fra denne klasse, der bærer bæltter, skal bære *zunnar*-bæltter og *kustij*-bæltter i stedet for de bæltter, der ellers var om deres talje.

20 I skal instruere jeres officerer om de troendes leders ordrer og gøre det på en sådan måde, at de motiveres til at udføre deres undersøgelser som krævet. Og I skal advare dem om at omgå og afvige fra [disse bestemmelser], og pålægge dem at straffe enhver af dhimmierne, der overtræder disse regler, det være sig af modvilje, forsømmelse eller hvad det måtte være, således at de alle, om Gud vil, uanset klasse eller erhverv, holder sig til den vej, som de troendes leder har anvist.

Enhver, der betænker de troendes leder og hans ordre, vid dette – og udsend til jeres officerer i jeres provins regioner skrivelsen fra de troendes leder. Det vil sige det brev, I har modtaget om, hvad I, om Gud vil, skal gøre.

30 De troendes leder beder Gud, sin Herre og beskytter, om at velsigne Sin tjener og budbringer Muhammad og Hans engle, og at bevare ham, som Han har gjort til kalif i Sin religion. Må han [kaliffen] udføre Guds opgave, som han med rette udfører alene med Guds hjælp, så han opfylder, hvad Gud har pålagt ham at gøre, og dermed opnår sin fuldendte belønning og mest fremragende løn. For Gud er den ædle, den medfølgende.” Ibrahim b. al-Abbas skrev dette i Shawwal, 35 235 [18. april-17.maj, 850].²

² Ibrahim b. al-Abbas: højtstående embedsmand til hvem Mutawakkil har dikteret sit brev.

Ali b. al-Jahm reciterede:³

De gule ting opdeler
Mellem den retfærdige og den vildfarne,
Hvad bekymrer det den vise, hvis vildfarelsen øges?

5 Desto mere i bytte!

[...]

10 I al-Muharram [12. juni – 11. juli] dette år [853] besluttede al-Mutawakkil, at dhimmier skulle anbringe to gule ærmer til deres ydre kåber. Og så i Safar [12. juli – 9. august] beordrede han, at deres ridedyr blev begrænset til muldyr og æsler og at de afholdt sig fra ride- og pakheste.

[...]

I dette år [854] beordrede al-Mutawakkil, at kirker og synagoger nyligt bygget under Islam skulle ødelægges.

15 J. M. Rosenløv: *Kalifatet – Dets ekspansion og det muslimske herredømme i Palæstina og Syrien* (2014)

Al-Tabari afs. 1389-1394 og 1419, her efter N. Stillman hos Bat Ye'or: *The Dhimmi: Jews and Christians under Islam*, 1985 [1980] s. 185f. samt *The History of al-Tabari*, vol. XXXIV (Incipient Decline) overs. J. L. Kraemer, New York 1989 s.89-95, 128f.

³ *Ali b. al-Jahm*: arabisk digter (ca. 804-863). Tilknyttet Mutawakkils hof i Bagdad. Skrev en række epigrammer som kommentarer til begivenheder og personer i sin samtid. Al-Tabari citerer her al-Jahm, der synes at kommentere Mutawakkils lovgivning.